

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสภาพการณ์ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจและสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเป็นผลมาจากการที่ประเทศไทยได้รับเอาเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ทันสมัยเข้ามาใช้ กระแสอิทธิพลของวัฒนธรรมต่างชาติที่ผ่านเข้ามาทางสื่อมวลชนในรูปแบบต่างๆ และเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ มีส่วนทำให้ค่านิยมและความเชื่อของคนไทยเบี่ยงเบนไปในทางที่ไม่ดี โดยค่านิยมถึงประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม โดยยึดติดกับวัตถุนิยมและบริโภคนิยม จนทำให้เกิดปัญหาสังคมด้านต่างๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 19) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนที่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรมที่มีความบกพร่องทางการปรับตัว ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การทำงานร่วมกับบุคคลในกลุ่ม เพราะเด็กที่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรมจึงไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ หรือไม่ก็ไม่ใช่ที่ยอมรับของสังคม ขาดสัมพันธภาพทางที่ดีในสังคมทำให้เยาวชนอยู่ในสังคมด้วยความยากลำบาก (คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, 2541 : 37)

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทำให้คนไทยตื่นตัวที่จะพัฒนาความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น การศึกษาจัดเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการพัฒนาคน พัฒนารอบครัว พัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและทางด้านการเมืองการศึกษาจัดเป็นเครื่องมือของการพัฒนาคนให้มีจิตสำนึกทางคุณธรรม จริยธรรม ให้มีความถูกต้อง มีความดี มีคุณธรรมประจำใจ รู้กฎเกณฑ์ทางศีลธรรม สร้างคนให้มีความสมบูรณ์ทางด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา มีความรอบรู้มีความคิดรู้จักชีวิตและสังคมมีลักษณะนิสัยและค่านิยมที่ถูกต้องสามารถแก้ปัญหาเพื่อการปรับตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมและมีความสุขมีคุณธรรมจริยธรรมเป็นการจัดการศึกษาที่มีความสำคัญ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 2)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการศึกษาด้านวิชาชีพ ซึ่งรัฐบาลเป็นผู้ดำเนินการเพื่อผลิตกำลังคนประเภทช่างฝีมือในสาขาวิชาชีพต่างๆ ทั่วประเทศเพื่อรองรับการตลาดแรงงานที่ต้องการกำลังคนเป็นจำนวนมาก ดังจะเห็นได้จากโรงงานอุตสาหกรรม

หรือบริษัทที่ถูกสร้างขึ้นอยู่ตลอดเวลา การจัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพเพื่อผลิตกำลังคนได้แก่เยาวชนที่เป็นวัยรุ่น ฝ่ายกิจการนักศึกษาเป็นฝ่ายที่จะต้องรับผิดชอบสูงในการพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาให้มีวินัย แต่งกายถูกต้อง มีความประพฤติดี และความรับผิดชอบต่อสูง ดังนั้นเพื่อเป็นการสร้างให้นักศึกษามีคุณภาพ มีความรู้ มีทักษะความชำนาญ สามารถปฏิบัติตนได้อย่างมีคุณธรรม จริยธรรม จึงมีความสำคัญมากที่สถานศึกษาจะต้องทำหน้าที่ดังกล่าวนี้ให้สมบูรณ์

เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในการจัดการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงควรเพิ่มบทบาทของการศึกษาจะให้มากขึ้น โดยที่รัฐจะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งที่เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 2) และจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 40 ที่ระบุว่าให้ประชาชนและองค์กรต่างๆ มีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายนอกด้านอาชีวศึกษา จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) ได้เข้ามาประเมินคุณภาพและได้มีข้อที่จะให้ทางวิทยาลัยฯ ปรับเกี่ยวกับฝ่ายกิจการนักศึกษา ว่าด้วยเรื่องการขาดการประสานงานระหว่างวิทยาลัยฯ กับผู้ปกครองนั้นน้อยเกินไปและด้วยวิทยาลัยเทคนิคแม่वंกข์ ยังขาดระบบ กลไกและกิจกรรมที่ชัดเจนเพื่อที่จะนำบุคลากรในวิทยาลัยฯ ผู้ปกครองนักศึกษา นักศึกษา และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในงานปกครองลำพังแล้วงานปกครองยังไม่สามารถที่จะจัดการและดำเนินงานปกครองให้เป็นระบบที่จะเสริมสร้างให้นักศึกษา มีความประพฤติ มีระเบียบวินัย คุณธรรมและจริยธรรม พร้อมทั้งเจริญเติบโตเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติต่อไปในอนาคตงานปกครองจะต้องทำหน้าที่ดูแลนักศึกษาอย่างใกล้ชิดเพราะนักศึกษาเป็นเด็กวัยรุ่นซึ่งร่างกายและจิตใจพร้อมที่จะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ซึ่งเป็นวัยที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตในการทำงานต่อไปในอนาคต จึงต้องมีการป้องกัน แก้ไข และส่งเสริมพฤติกรรมของนักศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอุดมการณ์ของสถานศึกษาที่วางไว้ ฉะนั้น วิทยาลัยฯ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้ระบบการมีส่วนร่วม เพื่อร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และรับผิดชอบต่อร่วมกันอันจะทำให้งานปกครองนักศึกษา ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุผลและปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูสอนในวิทยาลัยเทคนิคแม่वंกข์ และได้รับหน้าที่พิเศษเป็นหัวหน้างานปกครองด้วยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพุทธศาสตร์การบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานปกครองนักศึกษา กรณีศึกษาวิทยาลัยเทคนิคแม่वंกข์ จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการสร้างพุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมในงานปกครองนักศึกษาและเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาของสถานศึกษาอื่นๆ ต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมในงานปกครองนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคแม่ฮ่องสอน จังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมในงานปกครองนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคแม่ฮ่องสอน จังหวัดนครสวรรค์

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาและพัฒนายุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมในการปกครองนักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคแม่ฮ่องสอน จังหวัดนครสวรรค์

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยจึงใช้การบริหารงานปกครองนักศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐาน กรมสามัญศึกษา (2539: 47-51) เป็นขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. การวางแผนงานปกครองนักศึกษา
2. การบริหารงานปกครองนักศึกษา
3. การส่งเสริมให้นักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ
4. การแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักศึกษา
5. การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษา
6. การประเมินผลงานปกครองนักศึกษา

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 3 คน อาจารย์ปกครอง 10 คน อาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่มจำนวน 28 คน ผู้ประกอบการร้านค้า 5 คน นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคแม่ฮ่องสอน 800 คน ผู้ปกครองนักศึกษา 800 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน
2. อาจารย์ฝ่ายปกครอง 2 คน
3. อาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่ม 4 คน
4. ผู้ประกอบการร้านค้า 1 คน
5. นักศึกษาที่เรียนอยู่ในปีการศึกษา 2550 จำนวน 156 คน
6. ผู้ปกครองนักศึกษาที่เรียนอยู่ในปีการศึกษา 2550 จำนวน 156 คน

รวมประชากรทั้งสิ้น 1,646 คน ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 322 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการใช้สูตรคำนวณของทาโรยามานะ (Taro Yamane.; อ้างถึงใน พิชิต ฤทธิ์จรูญ. 2547: 138)

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ช่วง

ช่วงที่ 1 ปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานปกครองนักศึกษา

ช่วงที่ 2 ยุทธศาสตร์การบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานปกครองนักศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ยุทธศาสตร์ หมายถึง วิธีการอันชาญฉลาดในการระดมสมองเพื่อวิเคราะห์ปัญหาภายในองค์กรและกำหนดวิธีดำเนินการด้วยยุทธศาสตร์เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร
2. การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ของการบริหารงานปกครองนักศึกษา ได้แก่ การร่วมการตัดสินใจ ร่วมประเมินและรับผิดชอบ ประกอบด้วยผู้บริหารครูอาจารย์ นักศึกษา ผู้ปกครองนักศึกษา ผู้ประกอบการร้านค้า
3. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ทำหน้าที่ดูแล กำกับ ติดตามผลการทำงานของบุคลากรที่อยู่ในวิทยาลัยเทคนิคแม่วังค์
4. งานปกครองนักศึกษา หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาในด้านการปกครอง การส่งเสริมให้มี (วินัย คุณธรรม จริยธรรม) การป้องกันแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักศึกษา การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษาและการประเมินผลการปกครองนักศึกษา
5. ผู้ปกครองนักศึกษา หมายถึง บิดามารดา หรือผู้ที่รับผิดชอบดูแลเอาใจใส่อบรมสั่งสอนนักศึกษา
6. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยเทคนิคแม่วังค์ ในปีการศึกษา 2550
7. อาจารย์หัวหน้าฝ่ายปกครอง หมายถึง อาจารย์ที่ทำหน้าที่หัวหน้าในการควบคุมดูแล ให้คำแนะนำแก่นักศึกษาให้ประพฤติปฏิบัติตนตามระเบียบวินัยของสถานศึกษา ในปีการศึกษา 2550
8. ผู้ประกอบการร้านค้า หมายถึง เจ้าของกิจการร้านค้าที่ประกอบธุรกิจโดยดำเนินการค้าขายทั้งภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา
9. อาจารย์ที่ปรึกษา หมายถึง อาจารย์ที่ทำหน้าที่ดูแล และให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาแต่ละกลุ่มชั้นปี ในปีการศึกษา 2550
10. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้มีความรู้ด้านงานปกครองนักศึกษาเป็นอย่างดี

ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลการวิจัยในครั้งนี้ ได้รับประโยชน์ดังนี้

1. ได้ทราบปัญหาการมีส่วนร่วมในงานปกครองนักศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคแม่वंงก์
2. ได้ยุทธศาสตร์การบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานปกครองนักศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการมีส่วนร่วมในงานปกครองนักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคแม่वंงก์
3. ได้แนวทางในการมีส่วนร่วมในงานปกครองนักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคแม่वंงก์